

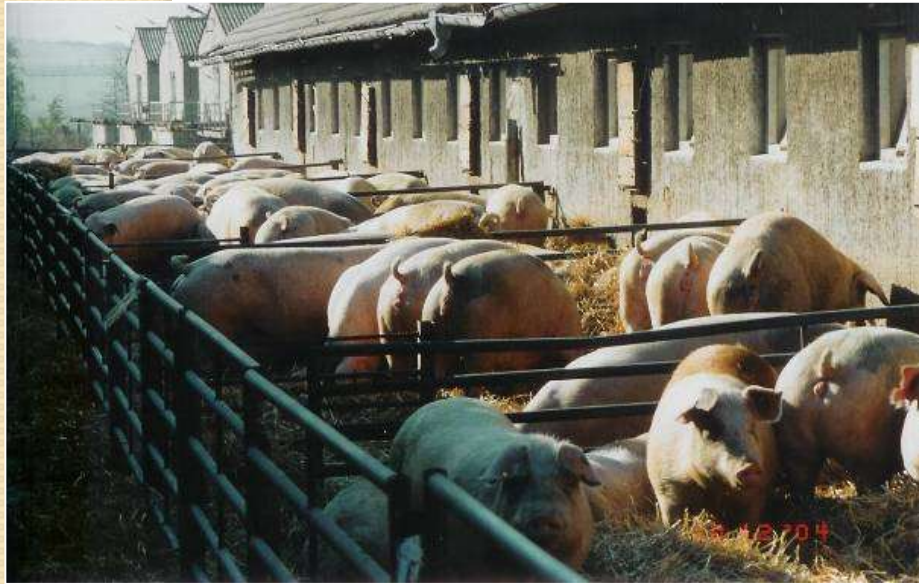
Úlohy a ciele pri kategorizácii ciciakov

- ***Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období***

Konference pro chovatele prasat SCHP
Hotel Tři Věžičky, 9.11.2016

MVDr. Csörgő Árpád

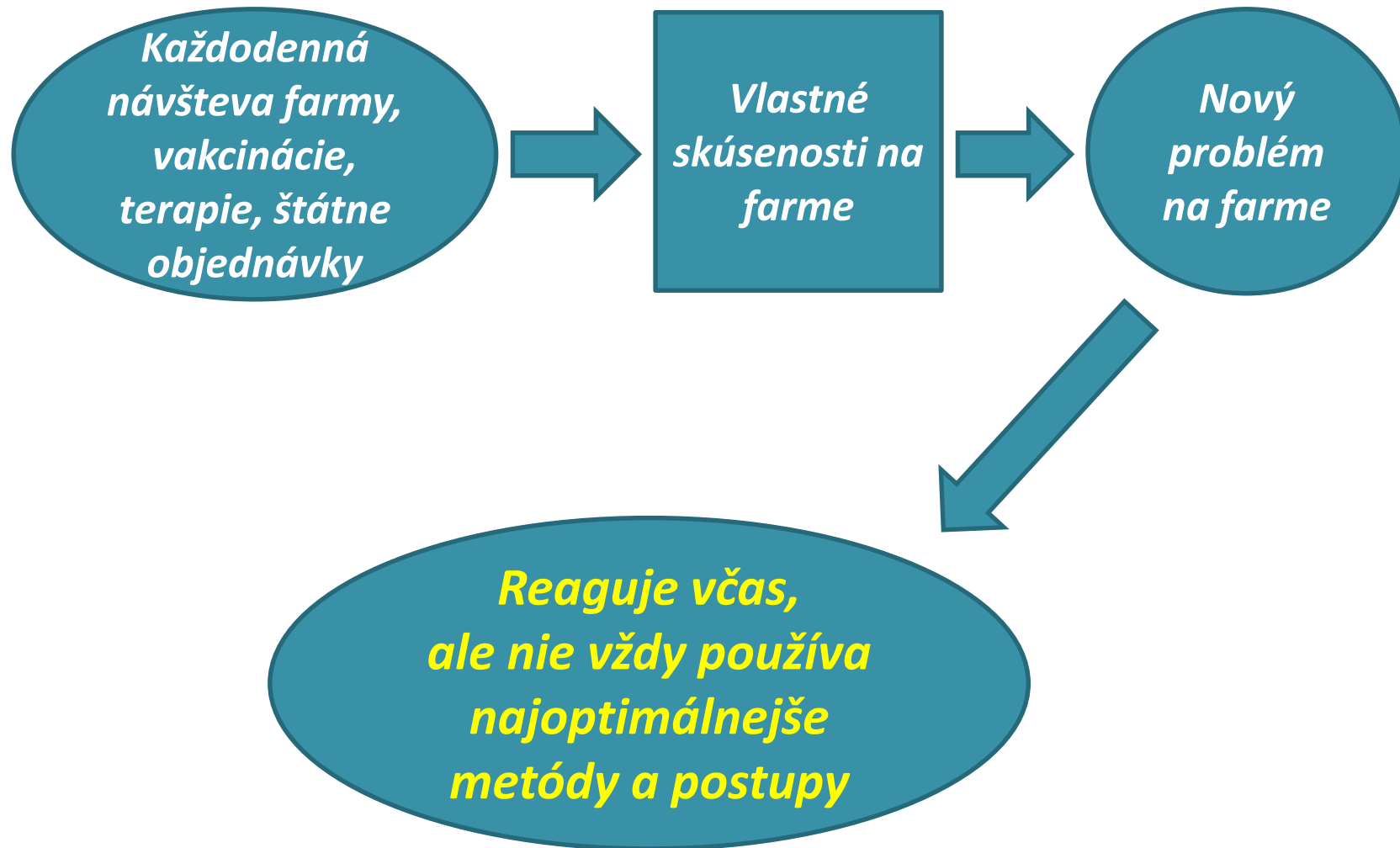

Veterinár - Poradca

Farmový veterinár

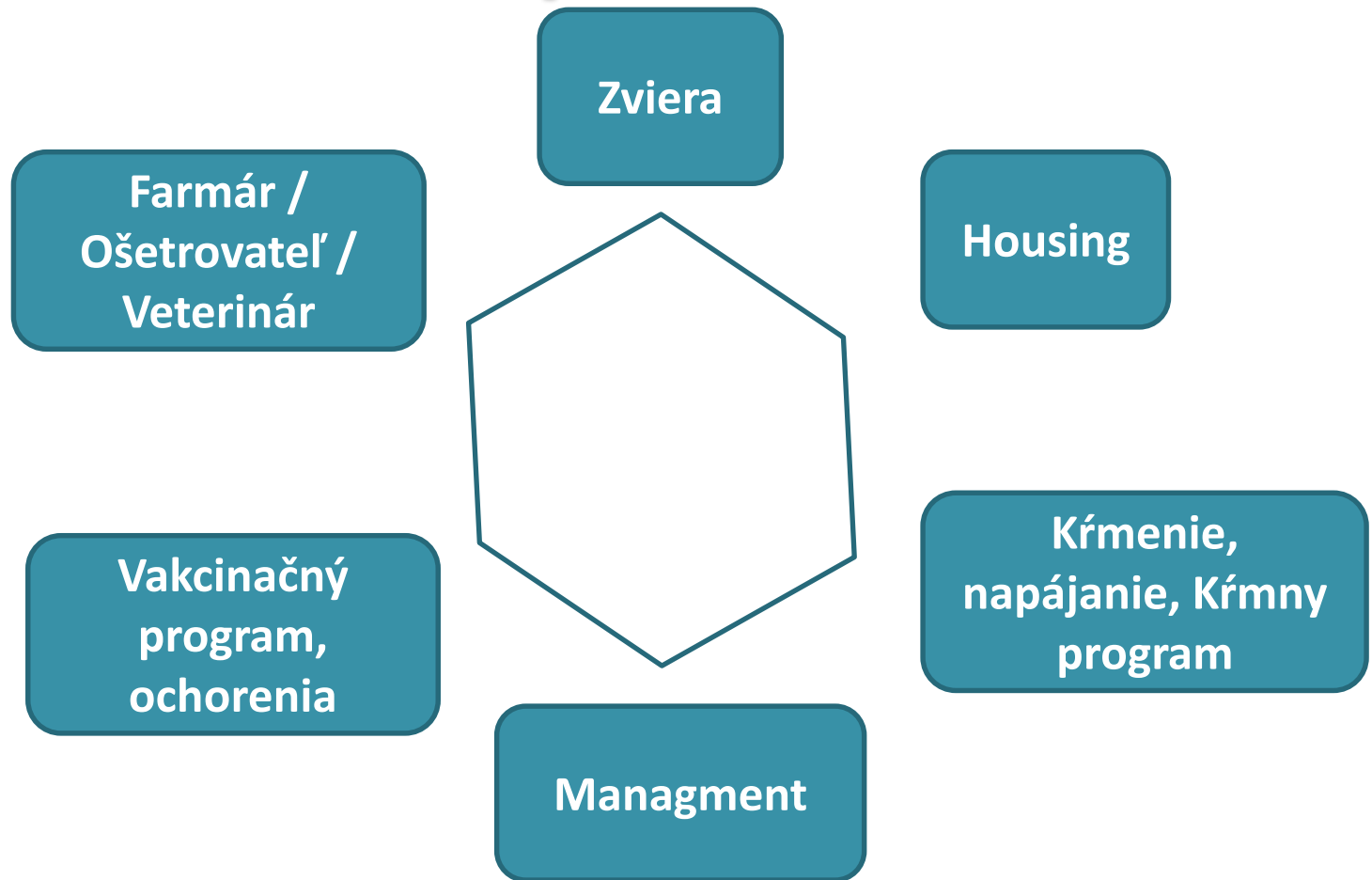

Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodnú)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

Rôznorodosť pohľadov

Obdobie pred pôrodom

- **Správne ustajnenie**
(dostatok priestoru, pohybu, pohoda, pokoj)
- Správna telesná kondícia prasníc
(dostatok energie na graviditu a laktáciu)
- Dobrý zdravotný stav
(správna vakcinácia – kvalitné kolostrum)

4 week section

4 week section

Skupinové ustajnenie

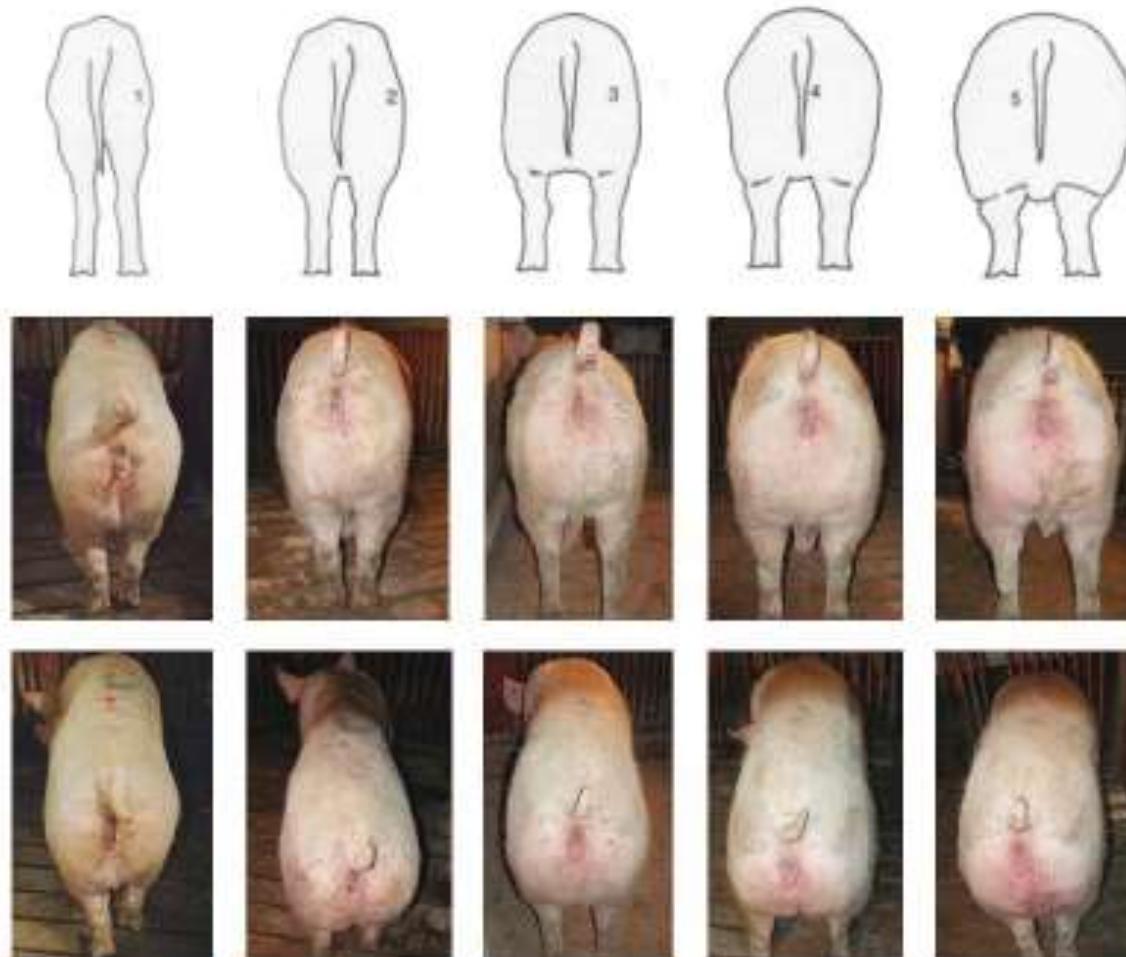
Obdobie pred pôrodom

- Správne ustajnenie
(dostatok priestoru, pohybu, pohoda, pokoj)
- Správna telesná kondícia prasníc
(dostatok energie na graviditu a laktáciu)
- Dobrý zdravotný stav
(správna vakcinácia – kvalitné kolostrum)

Obdobie pred pôrodom

Telesná kondícia prasníc

Figuur 12 Conditie scores van zeugen met 5 categorieën
(1 = veel te mager, 5 = te vet)
(Bron: National Hog Farmer)

4 week section

Obdobie pred pôrodom

- Každodenná kontrola:
  - príjmu krmiva
  - kondičného stavu
  - zdravotného stavu
- Prasník / prasničky

Obdobie pred pôrodom

Obdobie pred pôrodom

Obdobie pred pôrodom

Obdobie pred pôrodom

Kŕmenie

Deň gravidity	Tučná prasnica (Kg /deň)	Optimálna kondícia (3) (Kg /deň)	Chudá prasnica (Kg /deň)
0 - 25	3,6	4,8	6
26 – 96	3,0	3,0	3,5
97 - 114	3,6	3,6	4,0

Obdobie pred pôrodom

- Správne ustajnenie
(dostatok priestoru, pohybu, pohoda, pokoj)
- Správna telesná kondícia prasníc
(dostatok energie na graviditu a laktáciu)
- Dobrý zdravotný stav
(správna vakcinácia – kvalitné kolostrum)

Obdobie pred pôrodom

- ***Zdravotné problémy prasníc I.***
Neinfekčného pôvodu
- Podľa ročného obdobia
(zlyhanie srdca, rektálny vaginálny prolaps, HBS, torzia sleziny)
- **Vredy** (bledosť kože, nečistoty na koži, chudnutie, čierny trus .... akútne úhyny)
- **Polyaritis, Osteochondrosis**
- **Stres**

Obdobie pred pôrodom

- ***Zdravotné problémy prasníc II.***

- *Infekčné ochorenia*

- **Leptospiróza** - mumifikované plody

- rôzne stupne vývoja u plodov z rovnakého vrhu
  - 2-3 týždne pred očakávaným pôrodom

- **PRRS** - neskoré potraty v 107.-112. d. gravidity

- potratené plody sú normálne vyvinuté
  - slabé prasiatka pri pôrode

- **PPV** - zriedka aborty (mumifikované plody)

(Aujeszky , Klasický mor, Brucelóza)

Základná vakcinácia prasničiek

- *PPV / Ery*
26/28 týždeň života 90-110 kg
- *E-coli. Cl. perfringens typ A,C, Cl. Novyi ?*
6 týždňov a 3 týždne pred pôrodom
- Milk
- *PPV / Ery*
7 dní pred odstavom

Základná vakcinácia prasníc

- *E-coli. Cl. perfringens typ A,C, Cl. novyi?*
3 týždne pred pôrodom
- Milk
- PPV / Ery
7 dní pred odstavom

Rozšírenie vakcinačnej schémy

- Glasser's
- PCV II
- Influenza
- Mycoplasma
- Leptospira

Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodňu)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

HOUSING

Presun prasníc do pôrodných
kotercoov a adaptácia na prostredie

Nevyhnutné kroky pred začatím

- Dôkladne vyčistené (boxy, krmne boxy, potrubia)
- Zásobné silá ako aj šnekový systém
- Skontrolované napájanie 4-5 l/min
- Klíma v maštali 22-21-20-19°C
- Vyhriate únikové miesta pre ciciaky 37°C
- Infralampy do 4-tého dňa života
- Ventilácia

HOUSING

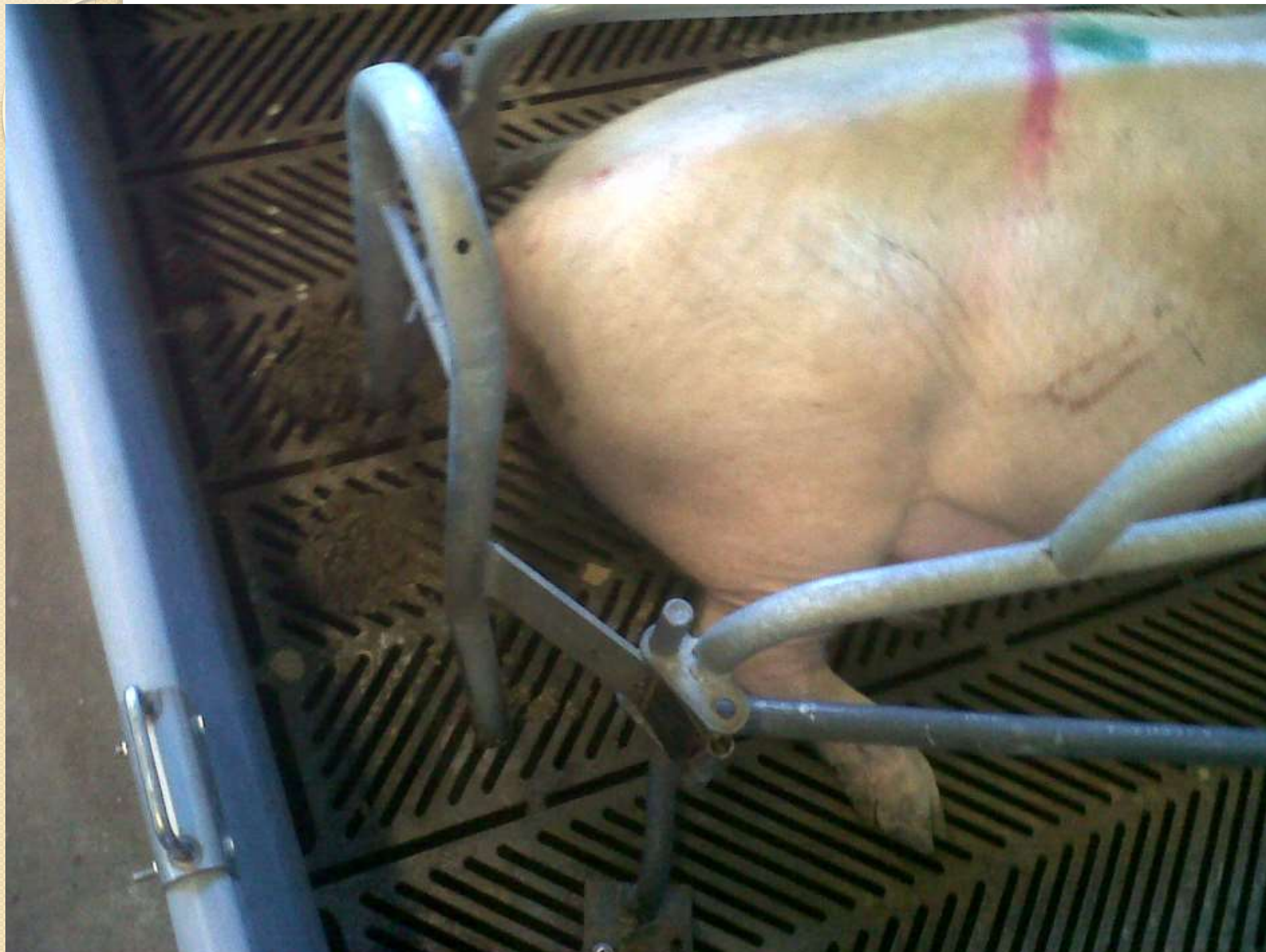
- 3 až 5 dní pred očakávaným pôrodom **bezstresový presun** zvierat do pôrodných koterco
- Každá prasnica **každý deň pri každom krmení** musí vstať a aspoň tak prekrviť organizmus
- Konštrukcie klieky nechať rozšírené až do dňa očakávaného pôrodu
- Podľa potreby zabezpečiť gumené matrace
- Každodenná hygiena roštov v oblasti vulvy

Teplota prostredia v pôrodných maštaliach

	4 dni po pôrode	4 - 14 dní	14 dní - odstav
All in all out	20-22 °C	19°C	18°C

Denný príjem krmiva od housingu
až po deň očakávaného pôrodu 3,6 Kg
v deň pôrodu 2,5 Kg

Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodnú)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

Pôrod

- Edematizácia genitálií 48 hod. pred pôrodom
- Mlieko v mliečnej žľaze 6-12 hod pred pôrodom
- Dĺžka pôrodu 4-6 hodín
- Počas pôrodu ciciaky potrebujú teplo aj mlieko, prasnica čerstvú vodu
- Počet mŕtvo narodených ciciakov

max. 11 %

Pôrod

Najčastejšie komplikácie

- Prasnica príliš tlačí : Otočená maternica
Úzka panva (prasničky)
- Prasnica netlačí : Veľká prasnica / málo ciciakov
Chýbajú kontrakcie
- Prasnica slabo tlačí : Zakrivenie na maternici
a veľké prasiatka
Početné vrhy – posledné ks

Asistencia pri pôrodoch

Housing (3 až 5 dni pred pôrodom)

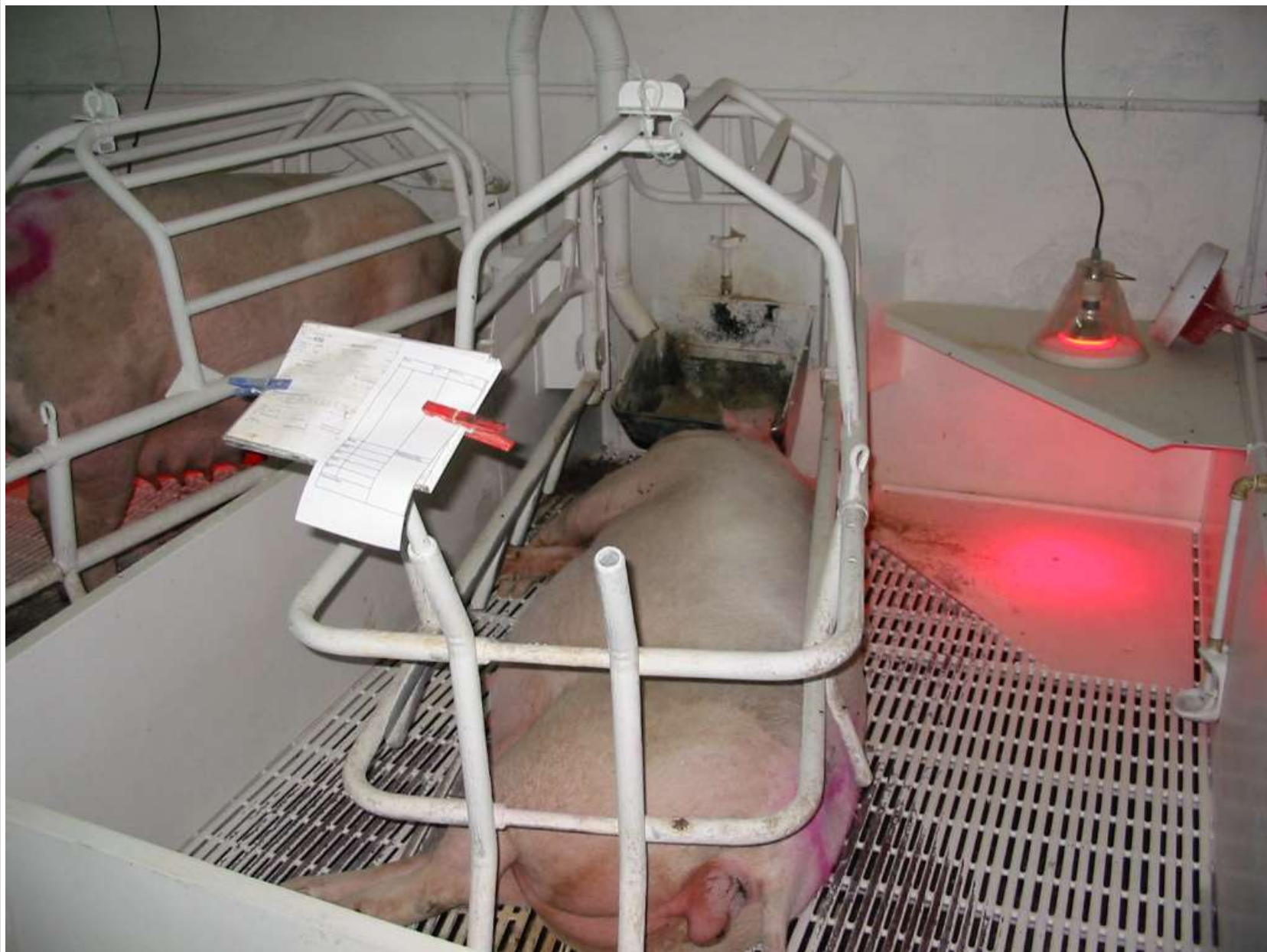
3X denne prekrvenie organizmu....

Deň predpokladaného pôrodu intenz. sledovanie prasníc
(edematizacia, cecky, tel. teplota, kŕmenie)

Pôrod, NSAID, infralampa,
každých 15 minút vizuálna kontrola
Oxytocin - len na odporúčanie lekára
Sledovať, aby posledne narodené dostali
dostatok kolostra

Asistencia pri pôrodoch

Rekonvalescencia prasníc po pôrode

- Mliečna žľaza
- Vulva, plodové obaly
- Kŕmny a pitný režim
- Návrat telesnej teploty z 39,8°C na 38,5°C
- Trus / moč
- Správanie sa prasnice aj ciciakov

Najčastejšie ochorenia prasníc v popôrodnom období

- MMA
- Hypogalaktia
- Žalúdočné vredy
- Artritída, osteochondroza
- Dekubity

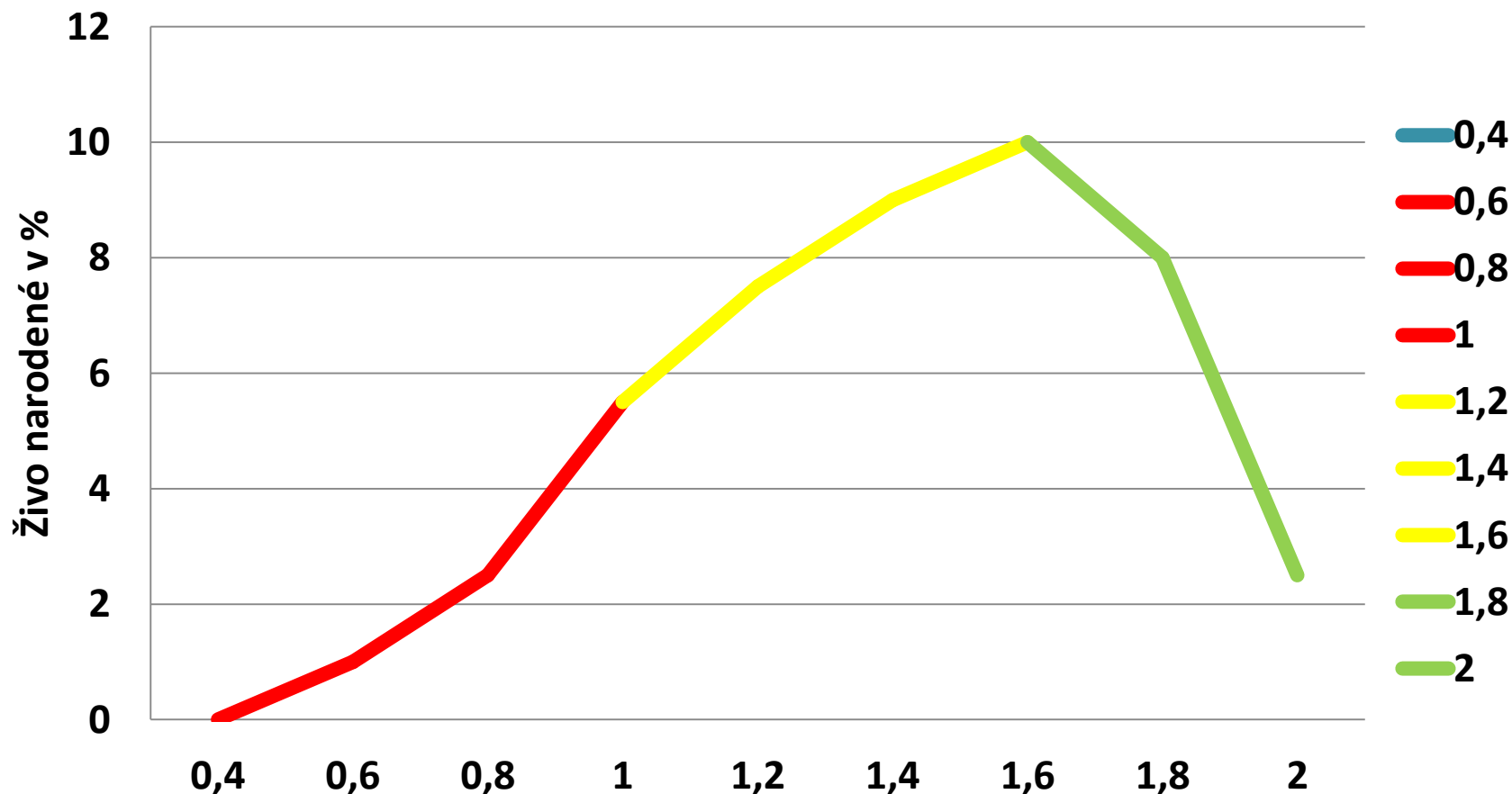
Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodnú)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

Kategorizácia prasiatok

Hmotnostná štruktúra novorodených prasiatok

Asistencia po pôrode

Ošetrovanie prasiatok min 12 hodín po narodení (kolostrum)

14 až 16 rovnako veľkých prasiatok k prasniciam
(veľkosť ceckov aj prasnice)

Náhradná matka

0-tá matka

Keď je veľa prasiatok
Prasnica 4 dni po pôrode,
jej prasiatka dostanú dobre
dojčiacu prvôtku matku 18 dní po
pôrode

Keď je málo prasiatok
Odstav najhoršej matky z maštale
Preskupenie prasiatok

Ako robiť náhradnú matku

- *Prasnica 1 - 16 ciciakov +2*
- *Prasnica 2 - 17 ciciakov +3*
- *Prasnica 3 - 18 ciciakov +4*
- *Prasnica 4 - 18 ciciakov +4*

*Prasnica 3-4 dní po pôrode
s 13-14 funkčnými strukmi*

**13-14 ciciakov
presunúť**

*prasnica 18 dní po pôrode
s veľkým vyrovnaným vrhom
(jej ciciaky odstavíme
s pridaním extra mlieka)*

Denný režim na pôrodnici

- Od 6:00   rýchla kontrola napájania, vetrania, teploty resp. rôznych nečakaných udalostí.
- Do 8:00   druhá kontrola, od najmladších ciciakov k najstarším
- 6:00 -19:00 Asistencia pri pôrodoch, preventívne zákroky na ciciakoch, prasniciach (telesná teplota, placenty, zuby.....)
- Krmenie
- Vizita
- 12:00   druhé krmenie
- 13:00/15:00 denne úlohy managementu
- 17:00   tretie krmenie

Nadbytok novorodených ciciakov vo vrhu (kriteriá)

- Minimálne 12 hodín na materskom kolostre
- Rovnako veľké ciciaky 13-14 kusov ku **prasnici s 13-14 strukmi** cca 4-5 dní po pôrode
- Náhradná matka = prasnica v dobrom kondičnom aj zdravotnom stave

Pravidlá:

- Veľké cic. ku prasnici po 5-om pôrode/ prasnička
- Stredné cic. ku prasnici po 3-4-om pôrode
- Malé cic. ku prasnici po 2-om pôrode s malými strukmi

Tvorba náhradných matiek – nadpočetné prasiatka

- **Prasnica 1** – 21 dní v laktácii – skorší odstav prasiatok jej vrhu
- **Prasnica 2** – 4-5 dní v laktácii - presun jej prasiatok k náhradnej matke I (**prasnica 1**)
- Nadbytočné ciciaky z dnešných pôrodov – presun k náhradnej matke 2 (**prasnica 2**)

Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodnú)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

1 týždeň po pôrode

(naše ciele a očakávania)

- Vyrovnané vrhy s počtom 14 ciciakov
- Pokojné prasnice
- Zdravé prasnice, ciciaky bez hnačiek, zapálených kastročných rán, bez faciálnej nekrotizácie, kašľa a krívania
- Dobrá klíma aj pre matky aj pre ciciaky (infralampy, podlahové kúrenie, ...)
- Únikové priestory suché, vyhriate

1 týždeň po pôrode

kritické body

- 80% úhynu ciciakov v predodstavovom veku uhynie v 1 týždni svojho života
- Príčiny:
  - 1 - Hladovanie (nedostatok kolostra)
  - 2 - Priľahnutie prasnica (nepokoj, kondícia)
  - 3 - Ochorenia ciciakov

Všetky tieto dôvody súvisia so zdravotným stavom matiek ako aj s klímou v maštali

*Prasnica nevie odchovať 13-14
ciciakov?*

Tvorba náhradných matiek – 1. selekcia vychudnutých ciciakov

- **Prasnica 1** – 21 dní v laktácii – skorší odstav prasiatok jej vrhu
- **Prasnica 2** – 4-5 dní v laktácii - presun jej prasiatok k náhradnej matke I (**prasnica 1**)
- Vychudnuté ciciaky – presun k náhradnej matke (**prasnica 2**) bez sunaru!!

Znižovanie strát ciciakov v pred, počas a popôrobnom období

- **Obdobie pred pôrodom**
- **Housing** (presun prasníc do pôrodných boxov, adaptácia na pôrodňu)
- **Pôrod**
- **Kategorizácia prasiatok**
- **1 týždeň po pôrode**
- **2-4 týždeň po pôrode**

2-4 týždeň po pôrode

(naše ciele a očakávania)

- Vyrovnané vrhy s minimálne 12 ciciakmi
- Prasnice pokojné, v dobrej kondícií, dobrá žravosť aj mliečnosť, zdravé končatiny, primeraná strata kondície
- Prasnice kondične pripravené na odstav a na ďalšiu ruju

Tvorba náhradných matiek – 2. selekcia vychudnutých ciciakov

- **Prasnica 1** – 21 dní v laktácii – skorší odstav prasiatok jej vrhu
- Vychudnuté ciciaky – presun k náhradnej matke (**prasnica 1**) bez sunaru!!
- Treba reagovať včas!
- Ciciaky ktoré sú nájdené včas majú obrovskú šancu na prežitie a na plnohodnotný rast

Ako na to?

- Každé ráno ošetrovateľ zoberie so sebou 12 štipcov.
- Počas dennej rutiny vždy keď nájde vychudnuté prasiatko - prištipne štipec na kartu prasnice (keď je viac prasiatok vo vrhu dá viac štipcov)
- Keď sa minú štipce - je čas na prípravu nového vrhu a náhradnej matky

THM

**Zlepšit reprodukčné parametre
dokážeme len
s dobrou
teamovou prácou.**

Ďakujem za pozornosť

